Is verlies van onze autonomie... *Maar een holle leuze...?*

We zijn weer eens ergens beland waar we niet moeten zijn met het financieel toezicht van het Koninkrijk, dat toch niet ongedaan kan worden gemaakt door welke lokale actie ook. Het verzet in Aruba tegen de wet kan voorkomen dat een rijkswet voor het toezicht wordt goedgekeurd, maar kan niet het toezicht zelf, dat al 10 jaar onafgebroken aanwezig is, ongedaan maken. De gebeurtenissen sinds de bekendmaking van het huidige voorstel geven aan dat we alweer in de richting gaan van een herhaling van de verspreiding van desinformatie die niets zal bijdragen aan een zinvolle evaluatie van ditvoorstel. Zodra dit gezamenlijke voorstel, zowel wat betreft de rijkswet als de lokale wet,beschikbaar was voor het publiek, hebben we kunnen zien dat de grootste oppositiepartij, die aan de totstandkoming van het voorstel heeft meegewerkt, nu bezig is met de organisatie van het protest tegen dit hybride voorstel, dat nota bene hun eigen voorstel was na de afwijzing van het vorige voorstel tot rijkswet.

De vorige minister van financiën heeft nu verklaard dat de huidige minister van financiën zou hebben gezegd dat 90 procent van het huidige voorstel gerealiseerd is onder verantwoordelijkheid van de pas afgetreden minister-president. We gaan niet bediscussiëren of dat het correcte percentage is, maar wel dat kennelijk wordt gesteld dat in dat minieme overblijvende percentage onder verantwoordelijkheid van de huidige minister-president "Aruba is verraden" en men in dit proces "onze autonomie heeft weggegeven".

Wij gaan niets bevestigen of ontkennen ten voordele van wie ook, maar we zouden toch graag willen weten wat specifiek in die ongeveer 10% van het geheel het verlies van de Arubaanse autonomie zou hebben bezegeld, zoals de aanklacht luidt. Zoals in meerdere redactionele commentaren door de jaren heendoor ons aangegeven, was vanaf het moment dat in 2015 de toenmaligeregering de invoering van een rijkswet wist te voorkomen, niet een consensuswet maar eentje bij oplegging, duidelijk dat de inhoud van die lokale wet (LAft), nu geldig en dat voor onbepaalde tijd als er geen rijkswet komt, in grote lijnen identiek is aan de origineletoezichtwet voor Curaçao en Sint-Maarten. Eenieder die ooit de moeite heeft genomen de diverse varianten naast elkaar te leggen kan dit beamen. Toentertijd werd duidelijk, zodra het akkoord met Nederland een feit was om de inhoud van het toezicht in een lokale wet te stoppen, met name de controle op het toezichtproces vóór en na de begrotingsbehandeling, dat het concept voor de toezichtwet van het Rijk, dat er gekomen zou zijn als er geen voorstel was geweest voor een lokale wet, praktisch een kopie was van de genoemde wet voor de beide andere eilanden. En dit is ook strikt logisch: binnen het Koninkrijk wordt altijd getracht te komen tot uniformiteit in de wetgeving in het gehele grondgebied, omdat dit in de toepassing in de rechtsspraak een voordeelis, wat bovendienook gunstig is voor de individuele burger. Zodoende werd de rijkswet voor het toezicht in 2015 op het laatste moment tegengehouden door de toenmalige regering en in een ander – lokaal – jasje gegoten. We zijn het wel niet eens met de gebruikte terminologie, maar als men het toch wil hebben over het 'weggeven van onze autonomie', dan zou het daar hebben plaatsgevonden. Overigens die autonomie zal voorlopig ook niet herkregen worden.

In het decennium dat sindsdien is verlopen was de noodzaak van de invoering van een rijkswet niet aan de orde geweest als alles normaal was verlopen. De invoering ervan zou niet meer zijn geweest dan het overbrengen van de inhoud van de Arubaanse toezichtwet naar een nieuwe rijkswet, met in principe dezelfde inhoud als de originele wet van 2010.Maar wat is er dan misgegaan? Op het moment dat er een nieuw protocol werd getekend in 2018, om de voortzetting van de financiële normen vast te stellen, kwam de inmiddels fameuze poging van de fractie van de grote regeringspartij, die nu weer oppositie voert tegen het huidig voorstel, om de Koninkrijksregering uit de wet te schrappen en daarvoor in de plaats de bevoegdheden aan de Staten van Aruba toe te kennen. Echter, dit leek meer kleutergedoe omdat in het werkelijke leven het veel moeilijker is om van het toezicht van de koninkrijksregering af te komen. Het is dit voorval, waarvan achteraf de intellectuele architecten wel spijt zullen hebben, dat de stimulans is geweest aan Nederlandse kant om het toezicht over te brengen naar een rijkswet. En daar zijn we inmiddels weer beland, met een mogelijke herhaling van de vorige afwijzing van het voorstel tot rijkswet. Als dat zo mocht blijken zullen we dat moeten respecteren omdat de Staten soeverein is in diens beslissingen. De Nederlandse regering kan Aruba niet dwingen een consensusrijkswet te aanvaarden, terwijl de waarschijnlijkheid van een eenzijdig opgelegde toezichtwet vrijwel een onmogelijkheid lijkt.

Wat wel belangrijk is dat de gehele gemeenschap goed begrijpt dat het afwijzen van een rijkswet niet het einde van het feitelijke toezicht betekent, dat nu stevig gevestigd is de lokale wet. Voor alle duidelijkheid: geen enkele lokale regering noch parlement is in staat iets te veranderen in de lokale wet zonder dat Nederland daarmee instemt, simpelweg omdat altijd de vertegenwoordiger van de Koning, onze Gouverneur, de wet moet ondertekenen om deze in werking te doen treden. Is Aruba inmiddels vergeten dat de wetswijziging die in 2019 werd aangenomen, die zogenaamd het toezicht van het Koninkrijk zou laten verdwijnen, ergens in eenla terecht is gekomen en nooit van de nodige handtekeningen is voorzien? Dat is zo gegaan omdat Nederland heel duidelijk heeft laten weten dat men de wet zou hebben tegengehouden, zosimpel was het. Als we onverhoopt toch blijven zitten met de lokale wet, zal Nederland ook weer geen enkele wijziging tolereren die men niet wenst. Is dat machtsmisbruik? Nee, dat heet nou 'autonomie', hetgeen nu eenmaal niet hetzelfde is als onafhankelijkheid.

Statenlid Evelyn Wever-Croes (MEP):

"Structureel negeren van Statenvragen is respectloos en onhoudbaar"



Statenlid Evelyn Wever-Croes heeft vandaag in een officiële brief aan de Gouverneur van Aruba haar ernstige zorgen geuit over het structureel uitblijven van antwoorden van de regering op vragen van de Staten.

Uit de meest recente cijfers blijkt dat van de 2.275 vragen die door Statenleden zijn gesteld, slechts 585 zijn beantwoord. Dat betekent dat bijna driekwart (1.684 vragen) onbeantwoord is gebleven. Volgens Wever-Croes vormt dit een ernstige aantasting van de transparantie en van het respect dat de regering behoort te tonen tegenover het parlement en daarmee tegenover het volk. Daarnaast wijst Wever-Croes erop dat ook verzoeken van de MEP-fractie om vergaderingen bijeen te roepen onbeantwoord zijn gebleven. Zij benadrukt dat dit in strijd is met de Staatsregeling en het Reglement van Orde van de Staten.

"Het gaat hier niet om cijfers alleen," aldus Wever-Croes. "Het betreft cruciale onderwerpen zoals de voortgang van het landspakket, de onderhandelingen over de rijkswet, de stijging van de gasprijzen, de verdwijning van de 14 miljoen gulden volgens minister Gerlien Croes, de beschikbaarheid van geneesmiddelen en de informatievoorziening rond screening ministers. Dat zulke belangrijke vragen onbeantwoord blijven, is onacceptabel."

Met haar brief roept Wever-Croes de Gouverneur op om erop toe te zien dat de regering haar grondwettelijke informatieplicht nakomt. "Alleen met transparantie en respect voor het parlement kan het vertrouwen van de bevolking in onze democratische rechtsorde worden hersteld," besluit zij.



STATEN VAN ARUBA
Fractie Movimiento Electoral di Pueblo

Aan
Zijne Excellentie
Gouverneur van Aruba
Oranjestad
Alhier

Betreft: Structureel uitblijven beantwoording Statenvragen door de Regering

Oranjestad, 12 september 2025

Excellentie,

Met deze brief wend ik mij tot u namens de MEP-fractie, om mijn ernstige zorgen te uiten over de wijze waarop de Regering omgaat met de informatieplicht jegens de Staten van Aruba.

Uit de overzichten behorende bij de sluiting van het Parlementair jaar 2024/2025 blijkt dat van de in totaal 2.275 door Statenleden gestelde vragen, slechts 585 zijn beantwoord. Dit betekent dat 1.684 vragen onbeantwoord zijn gebleven, hetgeen neerkomt op bijna driekwart van alle vragen.

Dit is niet slechts een administratief probleem, maar raakt aan de kern van ons staatsbestel. Artikel 32 van de Staatsregeling van Aruba bepaalt dat de ministers afzonderlijk en gezamenlijk verantwoording schuldig zijn aan de Staten. Bovendien verplicht artikel 62, derde lid, van het Reglement van Orde van de Staten de regering om gestelde vragen binnen redelijke termijn te beantwoorden. Het structureel uitblijven van antwoorden vormt een schending van deze bepalingen.

De Staten zijn bij uitstek het orgaan dat het volk vertegenwoordigt en de regering controleert. Wanneer vragen van Statenleden structureel onbeantwoord blijven, wordt de controlerende taak ernstig gefrustreerd.

Daarnaast wijs ik erop dat ook verzoeken van de fractie van de MEP om vergaderingen bijeen te roepen onbeantwoord zijn gebleven. Daar komt bij dat juist bij thema's die van groot maatschappelijk belang zijn – zoals de voortgang van het landspakket, de onderhandelingen over de rijkswet, de stijging van de gasprijzen, de beschuldigingen van minister Gerlien Croes over de verdwijning van 14 miljoen florin, de informatievoorziening inzake sreening ministers en de beschikbaarheid van geneesmiddelen – het uitblijven van informatie leidt tot een onaanvaardbaar gebrek aan transparantie jegens het parlement én de bevolking

STATEN VAN ARUBA
Fractie Movimiento Electoral di Pueblo

Artikel 62 van de Staatsregeling en artikel 46 van het Reglement van Orde schrijven voor dat de Staten het recht hebben vergaderingen bijeen te roepen, en dat de regering daaraan uitvoering dient te geven. Het niet opvolgen van deze verplichting schaadt het beginsel van de trias politica.

Excellentie, ik acht deze gang van zaken onhoudbaar. Ik doe een dringend beroep op u om deze situatie onder de aandacht te brengen en erop toe te zien dat de regering haar grondwettelijke en reglementaire plichten jegens de Staten nakomt. Alleen op die manier kan het parlement zijn taak naar behoren vervullen en kan het vertrouwen van de bevolking in onze democratische rechtsorde worden gewaarborgd.

Met de meeste hoogachting,

Evelyn Wever-Croes
Fractieleider MEP